

WOJEWODA OPOLSKI

45-082 Opole, ul. Piastowska 14
Skrytka pocztowa 3

Opole, 24 listopada 2023 r.

ZPS.I.431.68.2023.JK

**Pani
Marzena Garda
Kierownik Ośrodka Pomocy
Społecznej w Baborowie
ul. Ratuszowa 35
48-120 Baborów**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baborowie
ul. Ratuszowa 35, 48-120 Baborów

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28. ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U z 2023 r. poz. 190); art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993); art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli:

1) przedmiot kontroli: realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹;

2) okres objęty kontrolą: od 1.08.2022 r. do dnia kontroli.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa.

5. Tryb kontroli: zwykły.

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

6. Termin kontroli: 25-26.09.2023 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Jakub Krajewski** - Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Mariola Puda** - Inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z uchybieniami** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Baborowie² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;

² Dalej nazywany „OPS w Baborowie”.

- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- udzielenia upoważnienie nr KDR.0052.9.2019 z dnia 8.07.2019 r. na podstawie przepisu, który nie obowiązywał w dacie udzielenia tego upoważnienia;
- powoływania w podstawach prawnych decyzji zastosowanych przepisów bez wskazania paragrafów, ustępów lub punktów głównych jednostek redakcyjnych aktów prawnych;
- skierowania decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r. do osoby, która nie była stroną postępowania, co stanowi przesłankę stwierdzenia nieważności tej decyzji na podstawie art. 156 § 1 pkt 4 k.p.a.;
- naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- sposobu i trybu postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- stanu zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokości odzyskanych środków oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacji obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposobu wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Ustalenia kontroli

W OPS w Baborowie w okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1.08.2022 r. do dnia 25.09.2023 r. wydano **9** decyzji administracyjnych ustalających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą OPS w Baborowie nie odnotował przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

Na dzień kontroli w OPS w Baborowie nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację 9 postępowań (100%), zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 2) by ustalona zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej była niższa niż 100 zł, o którym mowa w art. 9 ust. 2b ustawy;
- 3) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawiającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 4) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy;
- 5) umorzenia przez organ właściwy wierzyciela należności, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy.

1. Prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych.

Burmistrz Gminy Baborów na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy upoważnił Kierownika OPS w Baborowie do prowadzenia postępowań w sprawach pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także do wydawania w tych sprawach decyzji (zarządzenie Burmistrza Gminy Baborów nr OW–338/18 z dnia 19.02.2018 r.) oraz na podstawie art. 8b ustawy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji (zarządzenie Burmistrza Gminy Baborów nr OW–344/18 z dnia 22.03.2018 r.). Ponadto Burmistrz Gminy Baborów na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy i art. 8b ustawy upoważnił zastępcę Kierownika OPS w Baborowie do prowadzenia postępowań w sprawach pomocy osobom uprawnionym do alimentów i do wydawania w tych sprawach decyzji, jak również do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji (upoważnienie nr KDR.0052.11.2019 z dnia 2.09.2019 r.).

W okresie poddanym kontroli zadania wynikające z ustawy realizuje także jeden pracownik OPS w Baborowie, którego Burmistrz Gminy Baborów upoważnił na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy i art. 8b ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także do wydawania w tych sprawach decyzji oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (upoważnienie nr KDR.0052.8.2018 z dnia 20.11.2018 r.). Burmistrz Gminy Baborów upoważnił również tego pracownika na podstawie art. 4 ustawy do przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych oraz odbierania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych (upoważnienie nr KDR.0052.9.2019 z dnia 8.07.2019 r.). Należy wskazać, że przepis art. 4 ustawy w aktualnym brzmieniu nie stanowi podstawy do wydawania jakichkolwiek upoważnień przez organ właściwy. Podstawę taką stanowił art. 4 ust. 3 zd. drugie ustawy, zgodnie z którym organ właściwy dłużnika może upoważnić, w formie pisemnej, kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki

organizacyjnej gminy do prowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego. Przepis ten został jednak uchylony mocą art. 60 pkt 1 ppkt b ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2160), która weszła w życie w dniu 14.06.2010 r. Oznacza to, że omawiane upoważnienie zostało udzielone na podstawie przepisu, który nie obowiązywał w dacie udzielenia tego upoważnienia.

Należy nadmienić, że po uchyleniu przepisu art. 4 ust. 3 ustawy nie ma konieczności wydawania przez organ właściwy upoważnienia do przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych oraz do odbierania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych, ponieważ są to czynności, do których wykonywania wystarczające jest upoważnienie wydane na podstawie art. 8b ustawy. Wskazany wyżej pracownik OPS w Baborowie był już wcześniej prawidłowo upoważniony do tych czynności na mocy upoważnienia nr KDR.0052.8.2018 z dnia 20.11.2018 r., dlatego wydanie przez organ właściwy wadliwego upoważnienia zaklasyfikowano jako uchybienie, które nie miało wpływu na legalność czynności podejmowanych w prowadzonych postępowaniach względem dłużników alimentacyjnych.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w wskazanym wyżej zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo nastąpiło w formie decyzji administracyjnej.

We wszystkich analizowanych przypadkach, świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ, przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2 ustawy, tj. gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 900,00 zł.

W 1 z kontrolowanych przypadków stwierdzono sytuację, w której doszło do przekroczenia dochodu w wysokości 900,00 zł na osobę w rodzinie. Wówczas organ zastosował art. 9 ust. 2a ustawy i prawidłowo ustalił wysokość przysługującego stronie świadczenia.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej. Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawach prawnych decyzji przywołano przepisy ustawy, k.p.a. oraz rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1467). W większości poddanych kontroli decyzji organ prawidłowo wyszczególniał ustępy i punkty danego artykułu ustawy, jednakże nie przywoływał znajdujących zastosowanie w sprawie paragrafów wskazanego wyżej rozporządzenia. Praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. z precyzyjnym wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego. Brak wskazania, który z paragrafów wskazanego wyżej rozporządzenia znajduje zastosowanie w sprawie narusza ten wymóg. Ponadto w podstawach prawnych decyzji organ powoływał art. 15 ustawy

bez wskazania, które ustępy tego artykułu znajdują zastosowanie w sprawie. Należy mieć na uwadze, że omawiana jednostka redakcyjna jest bardzo obszerna i zawiera m.in. delegacje ustawowe dla właściwych ministrów do wydania rozporządzeń wykonawczych do ustawy. Nie ulega wątpliwości, że przepisy te nie znajdują zastosowania w indywidualnych sprawach rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej przez organ, dlatego powołanie w podstawie prawnej decyzji całego art. 15 ustawy jest błędne.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Organ I instancji wprawdzie przywoływał przepisy, na podstawie których podejmował rozstrzygnięcie, niemniej nie przywoływał przepisów mających zastosowanie w sprawie dokładnie i prawidłowo - nie we wszystkich przywołanych przepisach organ wskazywał konkretne jednostki redakcyjne mające zastosowanie w sprawie. Za nieprawidłowe uznaje się także powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji.

W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji (m. in.: wyroki NSA z 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt III SA 8192/98, z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt II GSK 177/07). Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty lub paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu (por. też drugą wyrok NSA z 24 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36). Nie jest wymagane przez komentowany przepis przytoczenie w decyzji wszystkich przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę do wydania decyzji. Te przepisy, których zastosowanie jest oczywiste i bezsporne, nie wymagają przytoczenia (teza trzecia wyroku NSA z 8 maja 1997 r., I SA/Gd 10/96 oraz wyrok NSA z 2 czerwca 1998 r.). Należy mieć również na uwadze, że wydanie decyzji administracyjnej bez wskazania

podstawy prawnej jej wydania nie może być utożsamiane z wydaniem decyzji bez podstawy prawnej. Wydanie aktu administracyjnego bez podstawy prawnej nie zachodzi bowiem, gdy w decyzji nie powołano podstawy prawnej albo powołano ją błędnie, gdyż istotne jest rzeczywiste istnienie tej podstawy.

We wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje zawierały starannie sporządzone uzasadnienia, które spełniały wymogi określone w art. 107 § 3 k.p.a.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych przypadkach osoby, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego spełniały warunki i kryteria dochodowe, uprawniające do otrzymania przedmiotowego świadczenia. Wysokość oraz okres, na jaki przyznano świadczenia nie budzą zastrzeżeń.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja każdorazowo zawierała wniosek zgodny z wymogami art. 15 ust. 3, zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz, o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

OPS w Baborowie, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od

organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

4. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom.

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych do dnia 31.10.2022 r. ustalano na okres świadczeniowy, tj. od dnia 1.10.2022 r. do dnia 30.09.2023 r. W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy. We wszystkich poddanych kontroli sprawach wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Kierownika OPS w Baborowie według stanu na dzień 15.09.2023 r. Gmina Baborów na obszarze swojego działania miała 21 dłużników alimentacyjnych. W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację wszystkich **21** dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- **7** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym wierzyciela jest Burmistrz Gminy Baborów, natomiast organem właściwym dłużnika alimentacyjnego jest organ innej gminy;
- **13** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Gminy Baborów, natomiast organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- **1** dłużnika alimentacyjnego, dla którego zarówno organem właściwym dłużnika, jak i wierzyciela jest Burmistrz Gminy Baborów.

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji dłużników alimentacyjnych ustalono, że:

- 1) zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy realizowany był obowiązek polegający na przeprowadzaniu wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbierano również od dłużników oświadczenie majątkowe. We wszystkich **14** sprawach, w których organem właściwym dłużnika był Burmistrz Gminy Baborów, dłużnik został wezwany do stawiennictwa w OPS w Baborowie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W **4** przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były dwukrotnie awizowane, po czym następował skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). W **5** przypadkach dłużnicy stawili się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, zostały również od nich odebrane oświadczenia majątkowe. W pozostałych **5** przypadkach dłużnicy alimentacyjni pomimo prawidłowego doręczenia im wezwania na wywiad alimentacyjny nie stawili się w OPS w Baborowie wyznaczonym terminie;
- 2) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika;
- 3) w **7** sprawach, w których Burmistrz Gminy Baborów był organem właściwym dłużnika, nie wszczynano postępowań w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, ponieważ wydane w poprzednich latach decyzje w tym przedmiocie pozostawały w mocy. W okresie poddanym kontroli takie postępowanie wszczęto w **2** sprawach. W czasie trwania jednego z tych postępowań dłużnik stawiał się na wywiad alimentacyjny, w rezultacie czego dalsze postępowanie zostało umorzone jako bezprzedmiotowe. Natomiast drugie z omawianych postępowań zostało umorzone ze względu na okoliczność, iż z informacji od komornika wynika, że dłużnik okres ostatnich 6 miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów, co zgodnie z art. 5 ust. 3a ustawy stanowi przesłankę negatywną do wydania decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;

- 4) w 2 sprawach, po powzięciu wiadomości, że dłużnik jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, organ właściwy dłużnika skierował na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy do właściwego miejscowo powiatowego urzędu pracy informację o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 5) w każdej ze spraw organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz o ich efektach;
- 6) zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
- 7) zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności z świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy;
- 8) w każdym przypadku, gdy organy ścigania zwracały się o udzielenie informacji dotyczących postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, organ właściwy niezwłocznie przekazywał niezbędne dane.

Poddana kontroli dokumentacja jest kompletna i zawiera wszystkie wymagane prawem dokumenty. Tryb, sposób i terminowość podejmowanych czynności w ramach działań wobec dłużników nie budzi zastrzeżeń z wyjątkiem sprawy zakończonej wydaniem decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r., w której stwierdzono nieprawidłowości. W realiach omawianej sprawy wobec dłużnika alimentacyjnego zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie uznania go za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w związku z okolicznością, że uniemożliwił on przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego. Dłużnik alimentacyjny w czasie trwania omawianego postępowania stawił się jednak w OPS w Baborowie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrano od niego oświadczenie majątkowe, w rezultacie czego dalsze postępowanie byłoby bezprzedmiotowe.

W związku z tą okolicznością, organ właściwy w dniu 8.02.2023 r. wydał decyzję umarzającą postępowanie nr OPS.531.DA.1.2023.UP. W rozstrzygnięciu tej decyzji organ postanowił o umorzeniu postępowania dotyczącego dłużnika alimentacyjnego, który nie był stroną tego postępowania. Oznacza to, że decyzja została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie, co zgodnie z art. 156 § 1 pkt 4 k.p.a. stanowi przesłankę do stwierdzenia nieważności decyzji.

Należy mieć również na uwadze, że podanie w treści decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r. danych osobowych osoby, która nie była stroną w sprawie wypełnia znamiona naruszenia ochrony danych osobowych w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016), które powinno zostać zgłoszone organowi nadzorcemu na podstawie art. 33 ust. 1 tego aktu prawnego. Natomiast w przypadku stwierdzenia przez organ właściwy, że istnieje małe prawdopodobieństwo, że naruszenie to skutkowało ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, organ powinien – na podstawie art. 33 ust. 5 wskazanego wyżej rozporządzenia – udokumentować ten przypadek.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku, do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie.

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika OPS w Baborowie z dnia 25.09.2023 r. obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, że na dzień 25 września 2023 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Gminie Baborów wynosił **1.420.441,32 zł**. W okresie od dnia 1.08.2022 r. do dnia 25.09.2023 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **58.278,52 zł**, w tym:

- 13.726,87 zł – kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);
- 9.151,26 zł – kwota stanowiąca dochód własny gminy (40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);
- 35.400,39 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Burmistrz Baborowa wywiązuje się z wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy obowiązku przekazywania Wojewodzie Opolskiemu – stanowiących dochód budżetu państwa – 60% kwot (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Zgodnie z wyjaśnieniami głównego księgowego OPS w Baborowie z dnia 25.09.2023 r. 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej przekazywana jest przez OPS w Baborowie na rachunek Gminy Baborów, a w planie finansowym OPS w Baborowie zapewniane są środki umożliwiające pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy oraz utrzymanie stanowiska pracy pracownika, który realizuje te zadania.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. **Uchybienia** polegające na:

- 1) udzielenia upoważnienie nr KDR.0052.9.2019 z dnia 8.07.2019 r. na podstawie przepisu, który nie obowiązywał w dacie udzielenia tego upoważnienia;
- 2) powoływania w podstawach prawnych decyzji zastosowanych przepisów bez wskazania paragrafów, ustępów lub punktów głównych jednostek redakcyjnych aktów prawnych oraz powołania przepisu, który nie miał zastosowania w sprawie.

2. **Nieprawidłowości** polegające na:

- 1) skierowanie decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r. do osoby, która nie była stroną postępowania, co stanowi przesłankę stwierdzenia nieważności tej decyzji na podstawie art. 156 § 1 pkt 4 k.p.a.;
- 2) naruszeniu przepisów o ochronie danych osobowych w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem Kierownika OPS w Baborowie nad realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa procesowego przez osobę prowadzącą postępowania w zakresie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Kierownika OPS w Baborowie nad zadaniami realizowanymi przez pracowników jednostki;

- 2) wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 3) podjęcie działań zgodnie z art. 157 k.p.a. mających na celu wyeliminowanie z obiegu prawnego decyzji nr OPS.531.DA.1.2023.UP z dnia 8.02.2023 r.
- 4) przetwarzanie danych osobowych stron postępowania zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów o ochronie danych osobowych, w szczególności z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016).

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej